

TALOUSARVIOALOITE 317/2007 vp

Määrärahan osoittaminen Kainuun maakunta-kuntayhtymän talouden tukemiseen

Eduskunnalle

Kainuun maakunta -kuntayhtymä on toiminut nyt noin 2,5 vuotta, ja kokemusten perusteella voidaan arvioida, miten maakuntamalli on taloudellisesta näkökulmasta toiminut. Mallin tarkoituksena on luoda Kainuuseen rakenne, joka kykenee selviytymään palvelujen järjestämisestä myös tulevaisuudessa. Kokeilun käynnistyessä siirtyi yhdeksän kunnan toiminnasta noin 60 prosenttia maakunnan vastattavaksi.

Maakunnan tavoitteena ensimmäisenä toimintavuonna 2005 oli, etteivät menot kasva edelliseen vuoteen verrattuna. Tavoitteeseen ei täysin päästy. Maakunnan toiminnan menot kasvoivat 1,6 prosenttia verrattuna kunnilta siirtyneeseen lähtötasoon. Kainuun kuntien aiempien vuosien nettomenojen kasvu on ollut keskimäärin noin 7 prosenttia vuosittain. Kattamatonta alijäämää oli vuoden 2005 lopussa yhteensä 2,9 miljoonaa euroa.

Vuonna 2006 maakunnan kokonaismenot poistot mukaan lukien kasvoivat 3,4 miljoonaa euroa enemmän kuin maakunnan tulot, ja kun vuodelta 2005 oli jo syntynyt rahoitusvajetta yhteensä 3,8 miljoonaa euroa, syntyi vuodelta 2006 alijäämää yhteensä 7,2 miljoonaa euroa.

Vuosien 2005—2006 keskimääräinen menojen kasvu oli 3,6 prosenttia vuodessa. Tämä on noin puolet valtakunnallisesta kasvusta. Kuluvan vuoden talousarvion mukaan menojen kasvu viime vuoteen verrattuna on 2,7 prosenttia ja suunniteltu alijäämä noin 5 miljoonaa euroa. Tämänhetkisen arvion mukaan sekä tulojen että menojen kasvu tulee olemaan arvioitua suurempaa.

Alijäämää syntyynee enemmän kuin suunniteltu 5 miljoonaa euroa.

Samanaikaisesti, kun kuntien vuosikatteen ovat parantuneet, maakunnan vuosikate on muuttunut negatiiviseksi. Kun Kainuun kuntien yhteenlaskettuun alijäämään, 30,4 miljoonaa euroa, lisätään maakunnan alijäämät, on Kainuun kuntakentän katettavana yhteensä 39,6 miljoonaa euroa vuoden 2006 lopussa. Vuoden 2007 lopussa katettavat alijäämät ovat arvioiden mukaan jo noin 50 miljoonaa euroa.

Vaikka menokehitys on hillittyä, niin Kainuun alueella julkisiin palveluihin kohdistuvat rasitukset ovat keskimääräistä suuremmat. Ikärakenne on muuta maata raskaampi, sairastavuus korkeampi ja työttömyys korkeampaa. Stakesin mukaan Kainuun terveydenhuollon palvelutarve ylittää 15 prosentilla maan keskimääräisen palvelutarpeen. Saman selvityksen mukaan Kainuun terveydenhuollon palvelut on kuitenkin pystytty tuottamaan 15 prosenttia maan keskimääräisiä kustannuksia edullisemmin. Sosiaali- ja terveystoimiala muodostaa maakunnan nettokustannuksista yli 90 prosenttia, joten oleellista kustannusten kehityksen kannalta on se, miten sosiaali- ja terveystoimenot kehittyvät.

Kovista ponnisteluista huolimatta alijäämää on syntynyt sekä maakunnalle että kunnille. Rahoitusprosentin nostaminen tasolle, jolla voitaisiin kattaa myös vanhat alijäämät (15 miljoonaa euroa), on käytännössä mahdoton.

Kuntien valtionosuuslain mukaan sisäasiainministeriö voi myöntää harkinnanvaraista yhteis-

toiminta-avustusta, jos kuntien välinen yhteistointa on laaja-alaista tai se on kuntien palvelujen järjestämisen ja talouden kehittämisen kannalta merkittävää. Valtio tukee kuntaliitoksia kuntajakolaissa säädetyllä tavalla. Jos Kainuun muutosta tuettaisiin kunnilta siirtyneen toiminnan (60 %) ja asukasluvun (81 000) suhteessa, avustus olisi 15,5 miljoonaa euroa.

Kainuu on tehnyt ja tekee kehittämistyötä uranuurtajana. Tehty työ ja jo annetut näytöt kertovat suuresta muutoksesta. Siirtymävaiheessa

tarvitsemme valtiontukea. Kainuun kunnat ovat jo ennakkoon toteuttaneet osaltaan Paras-hankkeen palvelurakennetavoitteet. Kainuun hallintokokeilu ei ole palvelurakenteen osalta kokeilua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2008 talousarvioon momentille 32.50.63 lisäyksenä 15 000 000 euroa Kainuun maakunta -kuntayhtymän talouden poikkeukselliseen tuen tarpeeseen.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2007

Merja Kyllönen /vas
Minna Sirnö /vas

Jyrki Yrttiaho /vas
Timo Korhonen /kesk